

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ
42

ISSN 1211-7250
ISBN 80-86023-29-X

BRNO 2001

PŘEHLED VÝZKUMŮ 42 (2000)

- Vydává: Archeologický ústav AV ČR Brno
Královopolská 147, 612 00 Brno
E-mail: infor@iabrno.cz
<http://www.iabrno.cz>
- Odpovědný redaktor: Doc. PhDr. Jaroslav Tejral, DrSc.
- Redakce a příprava pro tisk: Mgr. Balázs Komoróczy, Ing. Petr Škrdla, Ph.D.,
PhDr. Lubomír Šebela, CSc., Mgr. Richard Zatloukal, Miroslav Lukáš,
Alice Del Maschio
- Na titulním listě:
1. Výřez jihovýchodní části historického jádra města Brna z plánu z roku 1754 (Archiv města Brna, Sbíрка map a plánů K11).
Uložení Portos//D:/scanner/PV 2000/PV/Pvtif.tif
  2. Dvě středověká aquamanile ve tvaru beránka a koníčka, pocházející z odpadních jímek, odkrytých roku 2000 při výzkumu severozápadní části tzv. „Velkého Špalíčku“ v Brně (Dominikánská 3, 5, 7). Foto Karel Šabata, Museum města Brna.
- Tisk: BEKROS
- Náklad: 350 ks

© 2001 by the Authors.

All rights reserved.

AÚ AV ČR Brno, Královopolská 147, 612 00

TĚŠETICE – KYJOVICE (okr. Znojmo)

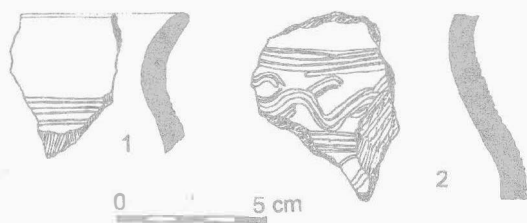
Údolní nádrž Těšetice. Doba starohradištní (středohradištní?). Sídliště. Povrchový průzkum.

V nevelké vzdálenosti od archeologicky zkoumané neolitické osady v poloze „Sutny“ u Těšetic-Kyjovic byly nalezeny slovanské a zřejmě i eneolitické nálezy. Místo nálezu je ve spodní části prudkého jižního svahu na severním břehu údolní nádrže Těšetice. Při poklesu vodní hladiny v roce 2000 se našlo několik zlomků keramiky, které mají starohradištní, příp. středohradištní charakter. Tři zlomky keramiky pochází pravděpodobně z jedné nádoby vejčitého tvaru s ven vyhnutým okrajem a výzdobou pomocí vlnic a rýh na výdutí (obr. 37: 1-2). Keramika pochází z výplavového kuželu splaveného z vyšších poloh a mohou indikovat dosud neznámou lokalitu v „Tvořihrázském lese“. Ve vzdálenosti 10 m východním směrem od nálezů slovanské keramiky se zjistila nevýrazná kulturní vrstva obsahující silně zvětřalé zlomky keramiky a několika kusů ŠI (2 ústěpy a čepel z rohovce typu Krumlovský les varianty I a II). Nalezená keramika je oranžové až hnědé barvy a je zhotovena ze silně písčité hmoty. Nálezy jsou zřejmě eneolitického stáří. Kulturní vrstva je postupně rozplavována kólsajícím hladinou vodní nádrže.

Milan Vokáč, Martin Moník, FF MU Brno

Resumé.

Těšetice-Kyjovice (Bez. Znojmo), Stausee Těšetice. Äneolithikum, Ältere (mittlere?) Burgwallzeit. Siedlung. Terrainbegehung.

Obr. 37. Těšetice-Kyjovice, slovanská středohradištní keramika. Keramikauswahl.

TŘEBÍČ (okr. Třebíč)

Kostel Nejsvětější Trojice. Středověk, novověk. Hřbitov, kostel. Záchranný výzkum.

V průběhu měsíců května a července došlo ke stavebním úpravám při pokládce kabelů NN a odvlhčení zdiva kostela. Pozdně gotický kostel byl renesančně přestavěn v letech 1564-73. Po roce 1605 vznikl při kostele městský hřbitov, protože

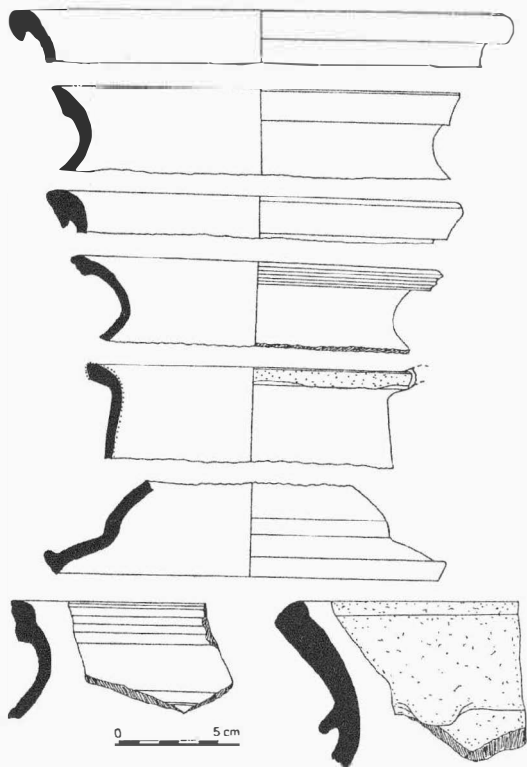
původní hřbitov při kostele sv. Martina již nepostačoval svému účelu a nebylo možno jej dále rozšiřovat. Kostel Nejsvětější Trojice byl barokně upraven v letech 1661-67 a byl také nově vysvěcen. Roku 1701 byla na severní straně přistavěna hranolová věž a roku 1775 byl upraven vnitřek kostela s valenou lunetovou klenbou (Bartušek 1969, 47, 69, 73). Během odstranění terénu při vnějších zdech bylo odkryto rozšíření základů asi o 0,2 m pod dnešním pětibokým presbytářem. Byly nalezeny jednotlivé fragmenty lidských kostí v neanatomické poloze. Při průzkumu byly ještě objeveny tři kamenné náhrobníky použité jako schodišťové stupně hlavního vstupu procházející věží z roku 1701. Náhrobníky jsou patrně středověkého stáří a svým nevhodným umístěním jsou značně poškozeny („ošlapání“ částí tvořící náslapnou plochu schodu).

Blahoslavova 1, Zámostí. Novověk. Sídliště. Záchranný výzkum.

V průběhu celého roku probíhala rekonstrukce objektu na zmíněné parcele, která není dosud ukončena. Jednalo se o dům č. 106 v židovské čtvrti s údajnou renesanční dispozicí. Objekt tvořil také hranici židovské čtvrtě, která probíhala právě v místech soutky. Původní objekt byl zbořen a nahrazen novostavbou. Při sledování přestavby byly nalezeny pouze zlomky atypické novověké keramiky. Důležitým zjištěním byl objev velmi úzké průchozí soutky s prampouchy mezi západní zdí a sousedním objektem. Existence těchto úzkých uliček (soutek) je doložena i na dalších místech židovské čtvrti. Dalším významným zjištěním je nález novověkého prevetu ústícího do zděného kanálu probíhajícího při východní straně parcely. Tento prevet, vyneseny na mohutných kamenných krakorcích, patřil k sousednímu objektu a časově je možno jej zařadit do 18.-19. století.

Karlovo nám. 37. Středověk, novověk. Městská parcela. Záchranný výzkum.

Při přestavbě a rekonstrukci objektu na zmíněné parcele došlo k odtěžení části plochy dvora. Vzhledem k existenci starší zástavby byl na větší části plochy pouze odstraněn moderní stavební odpad. Pouze v JV koutě parcely došlo k porušení středověké odpadní vrstvy s keramikou náležící do 15. století. Pozornost rovněž zaslouží nález neporušeného dutého keramického předmětu diskovitěho tvaru neznámého účelu. V moderním stavebním odpadu byl rovněž nalezen profilovaný kamenický článek o rozměrech 70 x 40 x 25 cm. Tento gotický článek tvořil původně ostění středověkého portálu vjezdu a patrně byl druhotně použit v pozdější stavební konstrukci.

Obr. 38. Třebíč, vnější nádvoří zámku. I. č. 13/2000. Keramika 15. stol. Keramikauswahl (15. Jh.).

Obr. 39. Třebíč, vnější nádvoří zámku. I. č. 13/2000. Výběr materiálu. Materialauswahl.

Areál zámku, baziliky sv. Prokopa a hospodářské objekty. Středověk, novověk. Klášter. Záchranný výzkum.

Při obnově inženýrských sítí v areálu bývalého benediktinského kláštera došlo k narušení několika archeologických situací. Výkopy měly značný rozsah a tvořily vhodnou archeologickou sondu zejména v hospodářské a vnější části areálu kláštera. Hloubka dosahovala místy až 3 m. Nicméně ani tyto rozsáhlé terénní práce nepřinesly očekávaný rozsah středověkého osídlení. V hospodářské části areálu nedošlo k narušení archeologických středověkých vrstev a je tedy záhadou, jak a čím se projevovala jistě rozsáhlá hospodářská činnost kláštera. Skalnaté podloží vystupovalo místy až těsně k povrchu a pouze na několika místech se vyskytovaly těsně pod dnešním povrchem starší úrovně komunikace. Ani výkopy v přízemí gotické věžové brány s klíčovými střílnami nepřinesly žádný materiál či náznak zvrstvení. Nikterak četné archeologické nálezy byly objeveny na vnějším nádvoří bývalého kláštera. Zde se objevila vrstva z 15. století indikující nám pravděpodobně stavební úpravy po dobytí kláštera Matyášem Korvínem roku 1468. Tato vrstva se nacházela přímo na podloží a dosud nevysvětlitelná je absence starších vrstev či nálezů souvisejících se založením či chodem kláštera ve 12.-13. století. Potvrzen byl pouze průběh hradební, asi 2,5 m široké zdi v místech tarásku dnešního parku, která probíhala od tzv. konírny k věžové bráně a uzavírala vnější klášterní nádvoří ze západní strany. Z novodobých odpadních vrstev byly zachráněny tři gotické kamenné články. Velice zvláštní je nálezový hiát z období 12.-13. století nejen při tomto terénním výzkumu, ale početné nálezy nepocházejí ani ze starších výzkumů.

Petr Obšusta, Západomoravské Muzeum Třebíč

Literatura:

Bartušek, A. 1969: Umělecké památky Třebíče. Brno.

Resumé:

Třebíč (Bez. Třebíč), Nejsvětější Trojice Kirche. Mittelalter, Neuzeit. Gräberfeld, Kirche. Rettungsgrabung.

Třebíč (Bez. Třebíč), Blahoslavova Str. 1, Záměstí. Neuzeit. Siedlung. Rettungsgrabung.

Třebíč (Bez. Třebíč), Karlovo Platz 37. Mittelalter, Neuzeit. Stadt. Rettungsgrabung.

Třebíč (Bez. Třebíč), Schloss, Basilika Sv. Prokop. Mittelalter, Neuzeit. Kloster. Rettungsgrabung.